

PRÍBEHY ZO SÚOSTROVIA

ČAROVNÉ BYTOSTI

KATHERINE
RUNDELL

ČAROVNÉ
BYTOSTI

ČAROVNÉ BYTOSTI

KATHERINE
RUNDELL

Ilustroval Tomislav Tomić

sloart

Text © Katherine Rundell 2023
Illustrations © Tomislav Tomić 2023
Map by Virginia Allyn
Translation © Michaela Hajduková 2024
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bojnická 10, 830 00 Bratislava 2025

ISBN 978-80-556-6737-9

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

*Pamiatke mojej pratety Caire Hawkinsovej,
ktorá vliala do môjho detstva svetlo.*

„Gryf je aj vták, aj štvornohé zviera;
Má telo leva, má však krídla a hlavu orla.“

Izidor zo Sevily: *Etymologiae* (600)

„Jeho ústa sú smrť, jeho dych je oheň!“
Epos o Gilgamešovi (Mezopotámia, 2000 pred n. l.)
Pravdepodobne prvá písomná zmienka o drakoch.

„Spievam o pokroku nesmrteľnej duše.“

John Donne: *Metempsychosis* (1601)

S Ú O S T

NOVÉ SKÓTSKO

VALKA

OSTROV MANTICHOR

WRIT

SEVERNĚ PLYTČINY

OSTROV VRAHOV

FREONDEL

AREAT

ARCHOS

KARKARA

KARMINOVY ÚTES

VISTAJA

OSTROV NESMRTĚLNÉHO

MONAN

CEREN

BRAZÍLIA

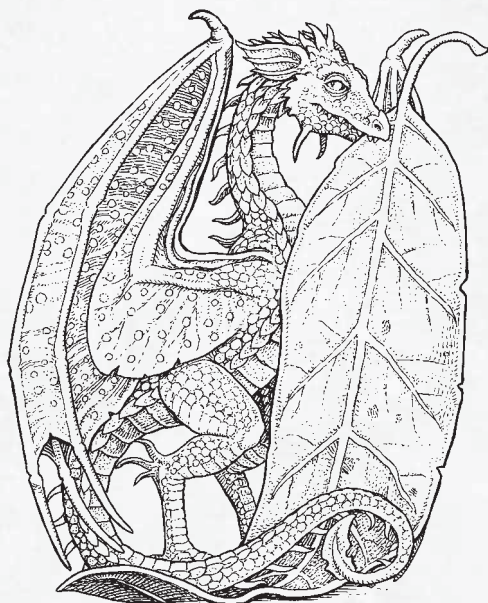
BROGAN

LEODWYN

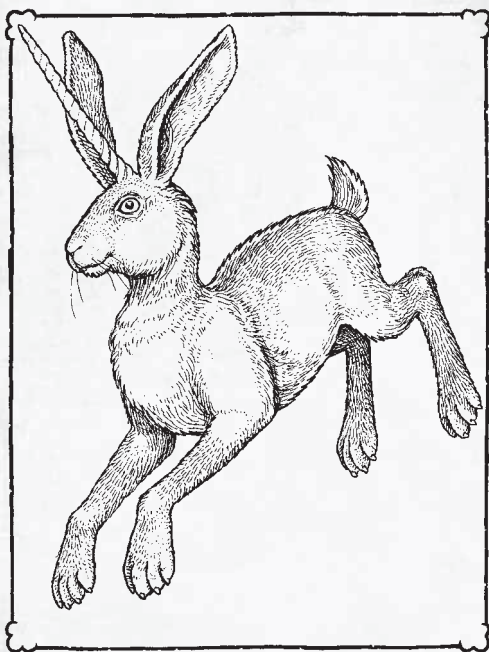
FEUSKÝ PRŮD

STRÁŽCOV BESTIÁR

Na svete je jedno tajné miesto, skryté pred všetkými. Divoké a vznešené. Krajina, kde v hojnosti žijú všetky mýtické bytosti. Volá sa Súostrovie a skladá sa z tridsiatich štyroch ostrovov. Niektoré z nich sú veľké asi ako Dánsko, iné maličké ako námestie v malom mestečku. Na týchto ostrovoch žijú tisíce čarovných bytostí – behajú, lietajú, vychovávajú mláďatá, starnú, zomierajú a potom sa všetko začne odznova. My ľudia sme na ne takmer zabudli a myslíme si, že existujú len v rozprávkach. Ale nezničili sme ich úplne, stále žijú. Je ich množstvo, žiaria a naozaj jestvujú. Súostrovie je posledné čarovné miesto na svete.

Almiraj

Almiraj je prenádherný zajac so zlatým rohom. Má dlhé uši, zvnútra ružové. Keď almiraj v čase párenia niekam stúpi, na tom mieste vyrastie jasnozelená tráva. Suché pole pokryje zeleňou v priebehu hodiny. Vrávi sa, že almiraje si väžia statočnosť, múdrosť a dobro. Kráľovná Arian z Lítie vraj raz darovala almiraja svojmu snúbencovi. Almiraj ho odmietol a radostne sa rozbehol k jej slúžke. A tak sa kráľovná vydala za slúžku a žili spolu šťastne v dome so záhradou plnou almirajov, až kým nepomreli.

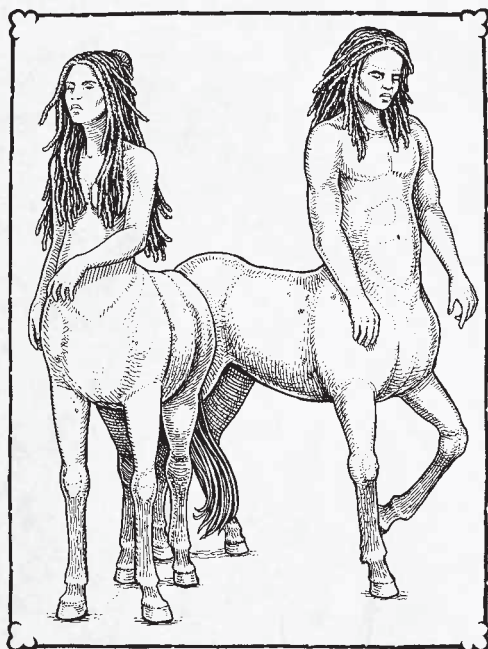
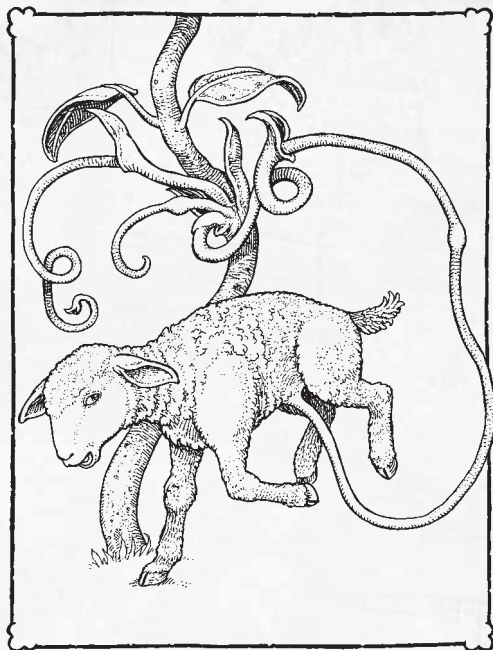
Avank

Avank je mäsožravec žijúci v močariskách. Vyzerá ako bobor s tesákmi, bielymi a špicatými ako ihly. Tesáky mu každý deň vyrastú o tri centimetre a ostrí si ich o skaly, stromy a občas aj o ľudí. Avanky majú mäkučkú ligotavú sršť a niekedy sa stáva, že na ňu nalákajú deti. Deti, ktoré sa dajú nalákať, sa už domov nevrátia.

Boromec

Známy ako rastlinné jahňa. Vyrastá zo zelenej stonky, ku ktorej sa pripája úponkom. Je asi tridsať centimetrov vysoký, má zelenú kožu a bielu vlnu. Keď spásie všetku trávu okolo svojho úponku, uhynie spolu s celou rastlinou. Práve preto mnohí obyvatelia Súostrovia so sebou vždy nosia semienka. Keď uvidia boromeca, zasejú semienka okolo jeho rastliny. Z boromečej vlny sa vyrábajú najjemnejšie látky na svete. Vlnu dostanú zadarmo tí, ktorí v neho veria. Odev z takej vlny vydrží celé stáročia a má jemnú vôňu zeme.

Kentaur

Kentauri majú telo koňa a trup a hlavu človeka. Sú zruční remeselníci, ale zväčša sa celý ich život krúti okolo jedla. Musia totiž jesť dvanásťkrát denne, aby nasýtili svoje obrovské telá a mozgy. Sú gurmáni a pri každom splne usporadúvajú hostiny. Podávajú lesné ovocie navrstvené v metrových kopách a silnú jablkovú pálenku. Hostiny trvajú až do druhého dňa.

Chiméra

Chiméra vyzerá ako lev, ale má dve hlavy, leviu a koziu, a chvost s hadou hlavou na konci. Každá hlava má vlastný mozog, nervovú sústavu a vlastné názory. Chiméra tak žije v ustavičnom zmätku. Tri hlavy sa totiž na niečo len zriedka dohodnú.

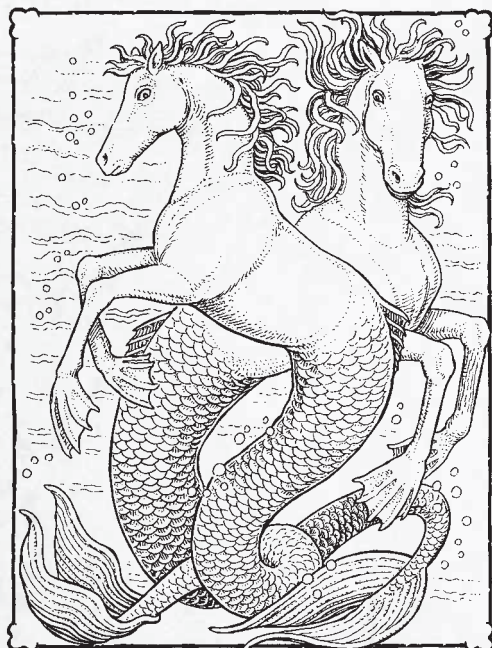
Drak

V Súostrovi žije tridsaťsedem druhov drakov. Najväčší, s prívlastkom červenokrídly, je veľký asi ako katedrála. Je čierny a pod krídlami má šarlátovočervené časti. Najmenší drak jakulus by sa človeku mohol pohodlne usadiť na konci prsta. Najrýchlejší je žltý drak s úzkymi krídlami a dlhým chvostom. Vodný drak s bronzovým chvostom zasa dokáže dýchať aj pod vodou. Dospelé žlté draky prežijú celý život v mori, nad hladinu vyplávajú len vo výnimočných prípadoch, napríklad ak chcú uloviť osamelého námorníka. Strieborný drak sa dožíva až štyritisíc rokov. Považuje sa za najstaršiu bytosť na svete. Je nesmierne náladový, čo pri takomto starcovi veľmi neprekvapuje.

Gryf

Gryf má telo, chvost a zadné nohy ako lev a hlavu, krídla a predné nohy s pazúrkami ako orol. Nedokáže hovoriť nahlas, ale veľmi rýchlo sa učí a ľudskú reč dokáže pochopiť za pár dní. Rozpätie krídel dospelého gryfa je také veľké, že môže ukryť dieťa. Keď je vonku zima, z jeho tela sála teplo. Z čarovných zvierat žijúcich na zemi a vo vzduchu je najkrotkejší. Je to jedna z najčarovnejších bytostí na svete. (Dodatok Franka Aureata: Za posledných päť rokov počet gryfov výrazne klesol. Príčina tohto javu nie je známa, je však vysoko pravdepodobné, že je ňou slabnutie čaromoci. Gryfom hrozí úplné vyhynutie.)

Hipokampus

Hipokampy sú ozajstné morské koníky. Žijú v čriedach v počte od desať do dvadsať, samčeky sú väčšie, no samičky sú rýchlejšie. Sú rôzne sfarbené – od smaragdovo-zelenej po sivú. V severozápadnej časti Súostrovia žiaria aj ružovo-koralovo. Niektoré sú skrotené a jazdia na nich morské nymfy nereidy. V Súostroví sa môžu podľa zákona plaviť len lode poháňané veternou alebo slnečnou energiou, aby neznečisťovali vodu a aby mladé hipokampy mohli rásť do nevidanej krásy.

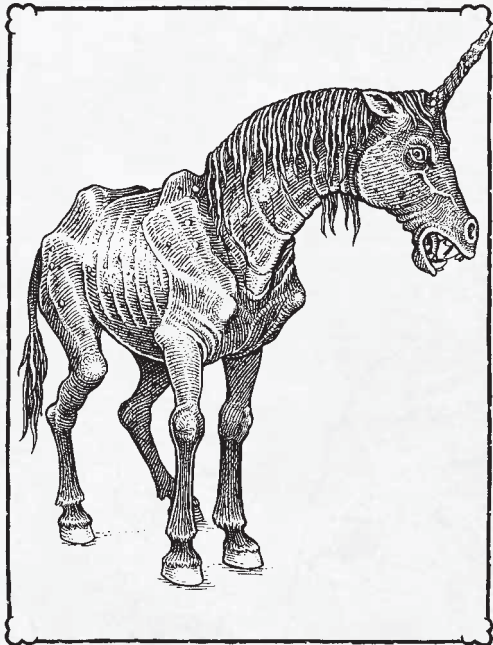

Kanko

Kanko vyzerá ako líška, no veľký je asi ako myš. Chvost sa mu na konci rozpoľuje na dve časti, vďaka čomu dokonale udržiava rovnováhu. Kankovia sú známi aj pod menom „svetlolíšky“. Ich sliny obsahujú látky, ktoré svietia a používajú ich maliari, najmä v Japonsku, odkiaľ kankovia pochádzajú. Napriek svojmu malému vzrastu sú dobrí a inteligentní pozorovatelia a vravia sa o nich, že prinášajú šťastie. Preto sa ich hniezda nesmú ničiť. Budujú si ich však na dosť nepohodlných miestach – v topánkach, klobúkoch, vo vreckách. Raz sa dokonca stalo, že sa zahniezdili v brade jedného pána práve na jeho svadbe.

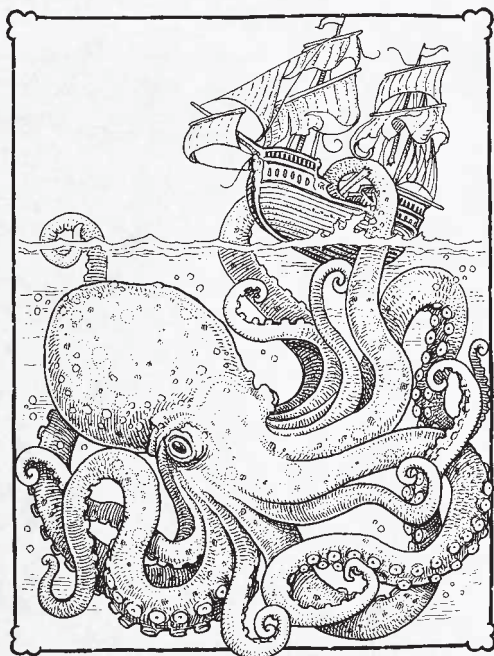
Karkadán

Karkadán vyzerá podobne ako jednorožec, na rozdiel od neho má však psie zuby a je zlomyseľný. Jedna z mála bytostí v Súostroví, ktorá zabíja okrem obživy aj pre zábavu. Najradšej má ľudské mäso a trávu na pretrávenie. Kožu má čiernu až fialovú, vidieť mu cez ňu kosti. Roh má čierny a jed na jeho špičke spôsobuje bolestivú gangrénu, ochrnutie a nakoniec smrť. Jeho čarovnú moc možno zrušiť rohom jednorožca, no keďže roh jednorožca vlastní iba málokto, obeť nemajú veľkú nádej na prežitie.

Kludde

Kludde je pes veľký asi ako medveď. Je celý čierny, len na hlave mu namiesto uší plápolajú ohníky. Horiace uši používa na prilákanie koristi, najmä vysokej zveri, divého dobytku a almirajov. Spoznáme ho už na diaľku podľa dychu, dýchanie pripomína šúchanie kovu o kov. Kludda možno zabiť len tak, že mu horiace uši uhasíme mokrou hlinou alebo pieskom. Žije najmä na ostrovoch, ktoré neobýva človek. Tohto tvora videlo len zopár Súostrovčanov. Zato tí, ktorým sa to podarilo, majú ten zážitok navždy vrytý v pamäti. *(Dodatok Franka Aureata: s výnimkou prípadov, keď ich kludde zožral, vtedy si zrejme stretnutie nebudú pamätať.)*

Kraken

Krakeny sú najstaršie morské bytosti. Pochádzajú z obdobia kriedy, žili v rovnakom čase ako tyranosaurus rex. Majú osem až štyridsaťšesť chápadiel. Existuje viac druhov krakenov. Hrozné sú najmä vtedy, keď sú hladné. Sú známe prípady, keď kraken za deň zožral až štyristo námorníkov a chápadlami vytvoril vír, ktorým potopil obrovskú loď.

Krakeny nie sú sťahovavé, celý život prežijú vo vodách, kde sa narodili. Námorníci, čo majú dobré mapy, sa im tak dokážu vyhnúť. No tí, čo nemajú kvalitné mapy, končia v ich chápadlách.

Lavelan

Lavelan vyzerá ako malý vodný piskor. Spieva sa o ňom aj v starej žartovnej piesni: *Nebež, dieta, z domu zrána, lebo stretneš lavelana*. Nie je to veľmi pekná pesnička, ale ako varovanie poslúži. Keď lavelan pláva vo vode, môže ju otráviť a aj napriek malému vzrastu dokáže uhryznutím spôsobiť smrť.

Tieto bytosti ľuďom neubližujú, kým necítia ohrozenie. Ohrozenie je však v tomto prípade veľmi široký pojem. Môže ísť o smrkanie, smiech či akýkoľvek tanec.

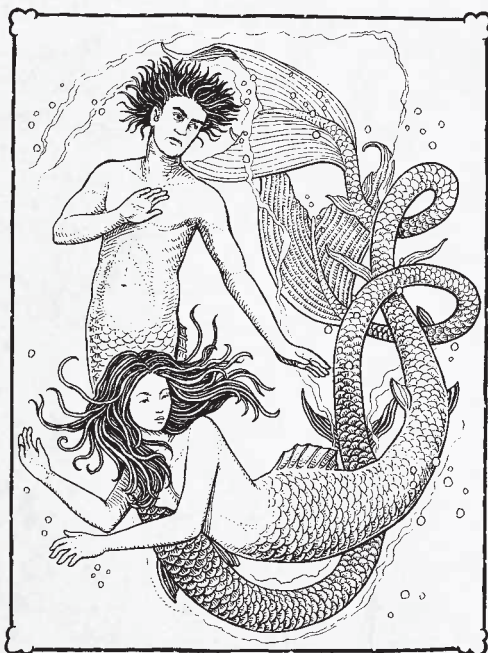
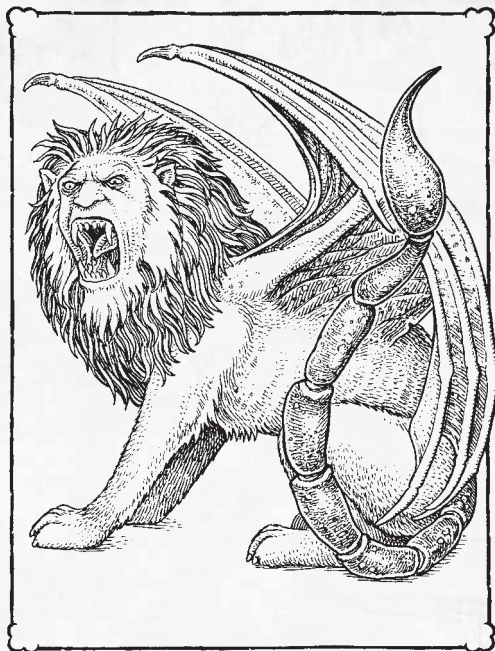
Longma

Je okrídlený šupinatý kôň, často býva zelený alebo hnedý s čiernym podbruškom. Je úžasne rýchly a silný. Niektoré longmy sa za celý život ani len nedotknú zeme. Sú to navýsost nebeské bytosti. Umývajú sa tak, že si nájdu dažďové mračná a pomaly cez ne prelietajú s rozprestretými krídlami. Longma je jediná pozemská bytosť, ktorá svoje mláďatá privádza na svet vo vzduchu. Mama vyletí na oblohu čo najvyššie, aby novonarodené mláďa malo dost času na rozťahnutie krídel. K longmám treba pristupovať opatrne, vŕzť s človekom si vytvorí len veľmi málo z nich, a ani tí, ktorým sa to podarí, nie sú veľmi spokojní. Často sa totiž stane, že sa ráno zobudia a chýba im časť tela, napríklad prst či pol ucha. Longma sa skrátka nedá úplne skrotiť.

Mantichora

Chvost ako škorpión, tvár ako človek, zuby a telo leva, osobnosť povýšeneckého politika, to je mantichora. Niektoré poddruhy majú krídla a na konci chvosta ostne ako dikobraz. Podobne ako karkadány aj mantichory patria k zriedkavým bytostiam, ktoré zaútočia na človeka, aj keď nie sú hladné. Klamú a zabíjajú len tak, pre radosť. Sú veľmi zradné.

Morská panna

Väčšina morských panien alebo sirén žije v severných vodách Súostrovia. Príslušníckam niektorých kmeňov, ako je napríklad mariánsky, narastie až deväťmetrový chvost. Bez ohľadu na dĺžku má chvost každej morskej panie 40 000 svalov (na porovnanie – človek ich má okolo 650).

Mnohé sirény sú hudobníčky a vynašli mnohoraké hudobné nástroje, čo sa používajú pod vodou. Vydávajú nádherný zvuk. Niektoré svoje piesne odhalili ľuďom. Vrávi sa, že mnohé skladby Vivaldiho pochádzajú od morských panien.

Nereida

Nie je veľmi rozumné pomýliť si nereidu s morskou pannou, dosť sa totiž na to hnevajú a majú výrazné námiety. Aj nereidy žijú vo vode, no nemajú chvost. Majú strieborné vlasy a strieborné končeky prstov a aj bledá pleť sa im leskne nastrieborno. Ich hlas vás doslova zhypnotizuje, vraví sa, že je to samotná hudba mora. Dokážu chodiť po suchej zemi, robia to však len v núdzi. Možno ich vidieť na južnej strane Súostrovia. Sú to bytosti s výrazne vyvinutým logickým myslením, je to však logika mora a s ľudskou nemá veľa spoločného. Ľudia zo Súostrovia sa k nim správajú úctivo a udržiavajú si od nich odstup. V Súostrovi sa často používa prirovnanie „nepoznatelný ako nereida“.

Ratatosk

Ratatosky vyzerajú ako veľké veverice. Majú zelenú srst' a na čele krátky roh. Ich úlohou je doručovať správy v celom Súostrovi. Dostávajú sa k nim všetky informácie – ovládajú všetky klebety, príhody, pravdy, polopravdy, dokonca aj tie, ktoré sú pravdivé len zo štvrtiny. Fyzicky sú neškodné, ale mladé ratatosky vedia byť veľmi škodoradostné a spôsobiť vo svojom okolí poriadny zmätok.

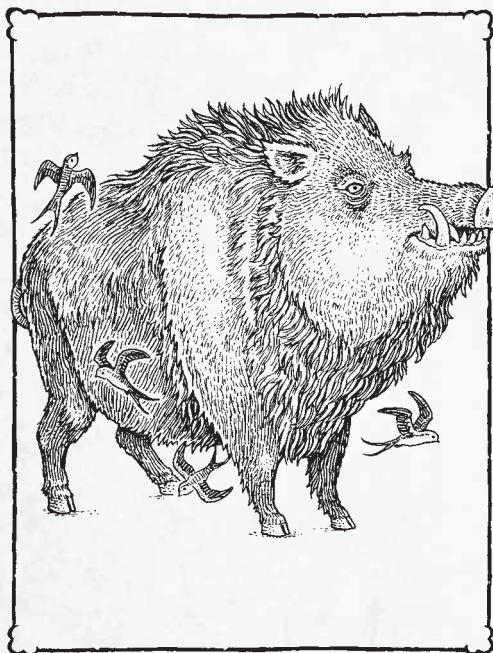
Ak chcete oznámiť nejakú novinu a nepotrpíte si na presnosť, ratatosk je priam dokonalý poštár.

Sfinga

Sfingy sú veľmi šikovné v matematike aj v iných vedách. Sú odaní spojenci, ale aj nezmieriteľní nepriatelia. Keď si človek vloží do úst zub sfingy, ovláda všetky jazyky. Obliznutie sfingy vylieči každú ranu.

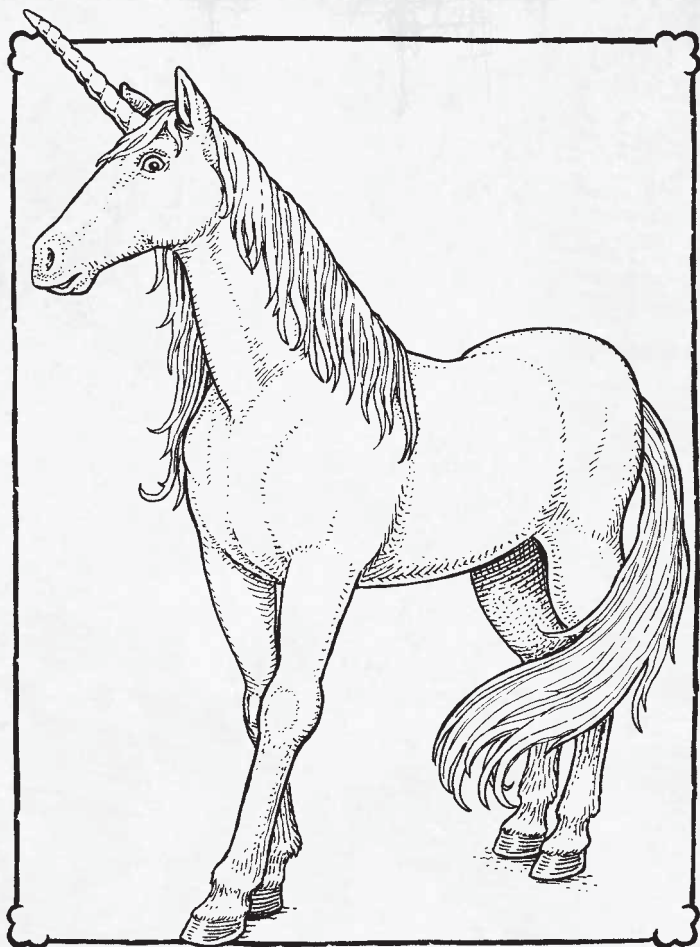
Sfingy pôvodne žili v severnej Afrike a juhovýchodnej Ázii. Neskôr sa presúvali po celom svete a nakoniec sa usadili na hornatom výbežku ostrova Lítia. Tí, ktorí plánujú navštíviť pohorie sfíng, by mali vedieť, že ak neuhádnu hádanku, ktorú im sfingy dajú, využijú svoje starodávne právo a zožerú ich.

Tvrch trvyt

Na modročiernom diviakovi vraj raz jazdil kráľ Artuš. Jeho kožušina hrá v mesačnom svetle dúhovými farbami. Tvrch trvyt môže narásť až do veľkosti nosorožca. Dokáže úplne rozdrviť toho, kto ho vyláká či nahnevá, ale k deťom je jemný a láskavý.

Vraví sa, že počas búrky pod pazuchami a na bruchu schováva lastovičky. Je to veľký bojovník a vždy sa postaví za tých, ktorých má rád. Na suchu nie je veľmi obratný, zato vo vode sa pohybuje elegantne. Bez jedinej prestávky dokáže oboplávať celé Súostrovie.

Jednorožec

Narodí sa celý zlatý, v druhom roku života sa zmení na strieborného a vo štvrtom obelie. Jednorožcom sa páči v lesoch a rady behajú po mäkkej tráve. Ak im nik neuškodí, dožívajú sa viac ako tristo rokov. Živia sa trávou a kríkmí, ale pochutia si aj na bylinkách – na citrónovej tráve, tymiane, ale najmä na mäte. Ich dych dodáva človeku odvahy. Vlasy z ich chvosta a hrivy sa zmotávajú do obväzov a vyliečia aj smrteľné rany. Vraví sa, že jednorožce sa prechádzali aj po bojiskách a vdychovali nový život padlým vojakom.

V dejinách sú známe príhody, keď niektorí ľudia na jednorožcoch dokonca jazdili, ale takých bolo ako šafranu. Väčšina nádejných jazdcov skončila dôkladne ušliapaná na zemi.